Region Stockholm

10

Yttrande över motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

VKN 2019-0112

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland
Lena Sharp

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-09-06

VKN 2019-0112

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

Yttrande över motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att vårdens kunskapsstyrningsnämnd ska yttra sig över om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar. I motionen föreslår Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD) att Region Stockholm ska agera för att få ned antalet uteblivna besök till bokade screeningundersökningar, samt att de besök som avbokas i tid ändå kan minimeras. En avgift för uteblivna besök för screeningundersökningar föreslås.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:35 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Helen Schoultz (SD)

Förslag till beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Tjänsteutlåtandet över motion 2019:35 överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Region Stockholm erbjuder avgiftsfri screening för cancer i bröst, livmoderhals och i tjock- och ändtarm samt screening för bråck på stora kroppspulsådern i buken. Nationellt regleras avgiftsfrihet för screening för bröstcancer i förordning (2016:660) om avgiftsfrihet för screening för bröstcancer med mammografi och för livmoderhalscancer i förordning

(2019:313) om avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer med cellprovtagning.
Att delta i screeningprogrammen är frivilligt och kallelser eller erbjudande om självtest till screening skickas ut till den del av befolkningen som omfattas av screeningprogrammet (ålder, respektive kvinnor och män) genom användande av personnummer och dess näst sista siffra för att kunna särskilja mellan kvinnor och män i befolkningsregistret. Enheten för cancerprevention och screening vid Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland administrerar kallelser och utskick av självtest för screeningen för alla program förutom bröstcancerscreening där kallelser utgår från bröstcentrum. Att avanmäla sig från screeningen kräver aktiv kontakt med enheten för cancerprevention och screening alternativt med bröstcentrum.

Överväganden
I och med att det är frivilligt att delta i screening och att individerna inte själva har bett om att bli kallade till screening samt att deltagande i screening är avgiftsfritt ter det sig svårt att komma med krav om ersättning för uteblivet besök för deltagande i screening. I motionen lyfts exempel kring screening för livmoderhalscancer. Vad gäller cellprovtagning hos barnmorskor så erbjuds inte kvinnor en bokad tid i sin kallelse i Region Stockholm, istället erbjuds kvinnorna en drop-in tid på en specifik dag. Varje barnmorskemottagning planerar då utifrån sin aktuella bemanning av barnmorskor, upptagningsområde och mönster för deltagande hur många kvinnor som kallas till en drop-in tid. Överbokning till dessa drop-in tider sker, exempelvis kan ca 60 kvinnor vara kallade till tre barnmorskor i tjänst under en drop-in timma. I och med att ingen bokad tid erbjuds kan man inte heller boka om sin tid, på 1177.se kan man däremot se vilka drop-in tider som erbjuds och vilka mottagningar som finns att provta sig på.

Det är precis som framhålls i motionen viktigt att svåra sjukdomsfall upptäcks i tid och Region Stockholm arbetar intensivt med att öka deltagandet i screening. Vad gäller screening för livmoderhalscancer så påbörjades under våren 2019 utskick av självtest för humant papillomvirus (HPV) för de kvinnor som inte deltagit i screeningen under 11 år eller längre. Under 2020 kommer även kvinnor yngre än 50 år och som inte deltagit i screening under 7 år att få självtest för HPV hemskickat. En annan planerad åtgärd är så kallad kompletterande screening vilket innebär att kvinnor erbjuds cellprovtagning om de är aktuella för screening om de besöker kvinnosjukvården eller gynekolog av annan orsak än hälsokontroll. Ytterligare en åtgärd som snart införs är att erbjuda screening till äldre kvinnor som missat att delta vid sitt sista screeningtillfälle. Vad gäller bröstcancerscreening planerar bröstcentrum att under året införa

påminnelser vid uteblivet besök något som man vet påverkar deltagandet positivt.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade konsekvenser för patientsäkerhet.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade konsekvenser för miljön.

Administrativa konsekvenser
Förslaget till beslut förväntas ge oförändrade administrativa konsekvenser.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Lena Sharp
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionledningskontoret

Godkänd av Magnus Thyberg, 2019-09-06

MOTION
2019-05-07

Ankom
Region Stockholm
2019 -05- 07
Dnr. RS2019-0643

Sverigedemokraterna

Motion av Britt-Mari Canhasi och Helen Schoultz SD om avgift för uteblivna besök vid screeningundersökningar

2019:35

Antalet personer som någon gång i sitt liv kommer att insjukna i någon form av cancer ökar i Sverige. Jämfört med i dag uppskattas omkring dubbelt så många individer leva med en cancerdiagnos år 2040, och i framtiden kommer allt fler personer leva med en kronisk cancer som kräver vård under resterande delen av livet. Som en konsekvens av det ökade vårdbehovet och ökningen beträffande antalet personer som drabbas av cancer beräknas samhällskostnaderna för cancervården öka med omkring 34 miljarder kronor (Cancerfonden).

Stora krav kommer att ställas på en mer effektiv cancervård i takt med att sjukdomsfallen ökar och antalet personer som överlever sjukdomen blir fler. För att säkerställa en tidig upptäckt av olika cancerdiagnoser, bland annat bröstcancer och livmoderhalscancer, erbjuder regionen avgiftsfri screening. I en rapport från Cancerfonden lyfter man fram kopplingen mellan uteblivet deltagande i den av regionen erbjudna och avgiftsfria screeningen och ett senare insjuknande i livmoderhalscancer. Drygt två tredjedelar av de kvinnor som insjuknar i livmoderhalscancer har inte deltagit i den erbjudna screeningen. Beträffande kvinnor som avlider i livmoderhalscancer konstaterar Cancerfonden att i stort sett samtliga avlidna har uteblivit från screening.

De ökande kraven på sjukvård kräver även att den enskilda medborgaren deltar i den preventiva sjukvård som erbjuds. Uteblivna besök som inte avbokas skapar förluster både i tid och pengar för regionen. Ur ett folkhälsoperspektiv och för att kunna erbjuda en god och effektiv vård i tid är det av yttersta vikt att man kan minska andelen uteblivna besök som inte har avbokats inom rimlig tid. I dag uteblir drygt var fjärde kallad kvinna från den undersökningstid som man har fått sig hemsänd beträffande screening mot livmoderhalscancer. I många fall uteblir den kallade utan att lämna återbud.

Antalet cancerdiagnoser där man genom screening tidigt kan upptäcka sjukdomen blir allt fler. I dag erbjuds de välkända screeningmetoderna mammografi och cellprovtagning mot bröstcancer respektive livmoderhalscancer. Dessutom finns screening rörande bukaortaanerysm samt tjock- och ändtarmscancer. Det förekommer även långt gångna diskussioner om införande av screening mot prostatacancer. Med allt fler förebyggande screeningundersökningar i framtiden behöver man

säkerställa att antalet uteblivna besök till de bokade undersökningarna minimeras.

Sverigedemokraterna anser därför att Region Stockholm ska agera för att få ner antalet uteblivna besök till bokade screeningundersökningar, samt att de besök som avbokas i tid ändå kan minimeras. Vi ser ett stort värde i att svåra sjukdomsfall upptäcks i tid, och att screeningverksamheten ges möjligheten att minska såväl fysiskt lidande som ökade framtida vårdkostnader.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi:

att uppdra åt Hälso- och sjukvårdsnämnden att införa en avgift för uteblivna besök även för avgiftsbefriade besök på regionens screeningverksamheter.

att uppdra åt Hälso- och sjukvårdsnämnden att undersöka hur möjligheterna för att lätt och enkelt omboka tider för screening i ett tidigt skede.

Britt-Mari Canhasi
SD

Helen Schoultz
SD